

“La revolta contra els taliban és impossible”

El fanatisme religiós que guia l'actuació dels taliban d'ençà que van prendre el poder a l'Afganistan el 1996 ha eclipsat els interessos geoestratègics que conflueixen en el conflicte i la resistència de dones com la Bejhat, que, des de l'ONG RAWA, treballen contra el fonamentalisme.

“Els EUA van alçar al poder els grups fonamentalistes i per això després no n'han volgut mostrar les atrocitats.”

A la recerca del “perfecte estat islàmic”, el règim dels taliban ha convertit l'Afganistan en el que ja s'ha anunciat com el lloc més inhòspit on viure el 2001. Les mesures inquisitorials i l'*apartheid* de gènere a què els “estudiants de l'Alcorà” sotmeten la població s'ha traduït, des de la seva arribada al poder el 1996, en la restricció dels drets més elementals. Les dones tenen prohibit treballar, anar a l'escola o sortir de casa sense anar cobertes de cap a peus i sense l'acompanyament d'un membre masculí de la família. El Ministeri per a la Prohibició del Vici i la Promoció de la Virtut també s'ha encarregat que els homes portin barba, que regni el mutisme —no es pot cantar ni ballar ni calçar amb talons— i que la lapidació i el tall de mans als lladres siguin càstigs institucionalitzats.

L'anomenat Emirat de l'Afganistan, però, no disposa de resultats econòmics que puguin amortir, des del pragmatisme i la *realpolitik*, la violació sistemàtica dels drets humans. Ans al contrari, el principal productor d'opi al món és alhora el segon país que passa més gana, i la falta de menjar provocada per la pitjor sequera dels últims trenta anys va fent estralls. La subsistència de la població civil depèn, en gran mesura, de l'ajuda internacional i de l'acció d'organitzacions clandestines com l'Associació Revolucionària de Dones de l'Afganistan (RAWA), que lluita per millorar la situació de les dones amb programes que els permetin ser autosuficients.

Bejhat —no diu nom ni cognom ni ensenya el rostre—, de 22 anys, és membre de la comissió d'Afers Estrangers i In-

formació de RAWA. Als deu anys, en plena època de l'ocupació soviètica (1979-91), es va exiliar amb els seus pares al Pakistan per por de les amenaces del règim al qual s'oposaven. De ben jove, en canvi, ja participa activament en l'organització denunciant els excessos del fanatisme religiós al seu país: a partir del 1992, amb els mujahidin i, des del 1996, amb els taliban. Tot plegat enmig d'una confusa situació institucional i el trauma d'una guerra civil entre faccions que dura més de vint anys.

Amb motiu de la seva participació al Fòrum Contra la Violència celebrat a València el passat mes de novembre, Bejhat va dedicar sessions maratonianes a donar a conèixer l'estat d'un conflicte sepultat en l'oblit d'Occident.

—Quines represàlies pot emprendre el govern dels taliban si descobreix les seves activitats d'informació sobre la situació a l'Afganistan?

—El govern afganès coneix les activitats de RAWA a la banda del Pakistan i a la de l'Afganistan, però no saben quins són els llocs de reunió. Si ho descobrissin, ja hi ha un decret que n'estableix la pena: la lapidació. De fet, una seu administrativa de RAWA al Pakistan ha estat atacada dues vegades pels taliban, que hi van entrar per la força començant a llançar pedres i a pegar a tort i a dret.

—Fa anys que forma part de RAWA, des d'abans de l'aparició dels taliban. Els objectius de l'organització han canviat des dels orígens?

—Des que RAWA es va fundar el 1957, els objectius principals han es-

"Una negociació amb els fonamentalistes al poder és inútil perquè no la respecten."

tat si fa no fa els mateixos: perseguir un govern democràtic i les llibertats bàsiques. D'ençà que els russos van envair l'Afganistan i el van convertir en una colònia, i després amb els fonamentalismes successius, la lluita pels drets de les dones és principal però alhora secundària. El primer que hem d'aconseguir és un país en pau on tothom gaudeixi dels drets elementals, i això només és possible suprimint els fonamentalismes; altrament, demanar pels drets de les dones en un país oprimat és un objectiu sense sentit. Aquesta és la diferència bàsica entre RAWA i altres grups de dones de dins i fora de l'Afganistan.

—Per què creu que l'Afganistan és un país oblidat?

—Si recordem el conflicte de Kosovo és perquè tots els mitjans de comunicació van estar-hi concentrats. A l'Afganistan, tot i que patim una situació terrible des de fa més de dues dècades, aquesta atenció no l'hem rebuda mai. Durant la invasió russa, la CNN i altres cadenes sí que es van preocupar per la vida dels refugiats que fugien del país rumb al Pakistan. Però la situació que es viu a l'Afganistan ja no s'ha tornat a tractar mai més. Com que no hi ha interès polític dels governs, no hi ha interès mediàtic. No

sé, per exemple, què va passar a l'Afganistan entre el 1992 i el 1996 quan diferents partits fonamentalistes es van rellevar al poder i es van destruir totes les infraestructures del país: hospitals, carreteres... i hi va haver moltes matances, dones violades, i dones forçades a casar-se. Els mitjans tampoc no van cobrir fets com quan les tropes taliban, ajudades per mercenaris pakistanesos i àrabs, van presentar-se a alguns pobles i ho van cremar tot. Una lectora de la revista de RAWA ens va enviar un poema on deia "M'agradaria ser de Kosovo", perquè va llegir que als refugiats kosovesos els portaven aigua mineral i joguines. Fins i tot essent refugiats la seva situació és molt millor que la que viu la gent a l'Afganistan.

—Creu que aquest buit informatiu és degut al fet que, furgant en els orígens del conflicte, es descobriria la responsabilitat inconfessable dels EUA?

—No es pot provar que aquesta vegada els EUA hagin donat suport econòmic als taliban, però durant la invasió russa, si l'Afganistan va tenir tanta cobertura mediàtica de les superpotències és perquè els EUA havien finançat els grups fonamentalistes en la contesa amb els russos: volien fer de l'Afganistan el Vietnam

de Rússia. Aquesta rellevància mediàtica va convertir els mujahidin en fonamentalistes, de no res a grans líders. En canvi, els fets del període 1992-1996 no van tenir ressò perquè, com que els EUA havien alçat aquests grups al poder, no volien mostrar les seves atrocitats. Com diu un proverbi àrab, "qui escup en laire, li cau a sobre". I és que era una situació que ells mateixos havien creat. Fora d'això, és innegable que els EUA i tots els països que ara venen armes al Pakistan, i també l'Aràbia Saudita, estan implicats en aquest conflicte. També n'hi ha que només condemnen els taliban de paraula, i deixar-los fer és donar-los suport.

—Sempre es diu que els taliban no tenen suport social, però vaig llegir el testimoni d'un empresari afganès que deia que, tot i que abans cap família no hagués vist amb bons ulls que una filla se va casés amb un talibà, d'ençà que tenen poder i fan ostentació de riquesa, la percepció d'ells ha canviat. Què en pensa?

—Que aquest empresari devia ser un personatge ideològicament proper als taliban, perquè cap ciutadà normal de l'Afganistan deixaria que la seva filla s'hi casés només pel seu estatus. Abans d'això, prefereix matarla, justament perquè tothom sap com tracten les dones els taliban i la mena de vida que els poden oferir.

—Els talibans addueixen que s'han limitat a traslladar els costums del camp a la ciutat. Aquesta distància entre el món rural i l'urbà era abans tan abismal?

—Sí que hi havia una distància entre els dos àmbits. La gent, a les ciutats, com que era majoritàriament més rica i educada, era més liberal. Abans del 1992, a Kabul, el 40% de metges eren dones i el 60% de professors també; disposaven dels drets humans bàsics, com a Europa. És per això que ara la seva vida és pitjor, perquè els taliban han traslladat les tradicions i les lleis rurals a les ciutats, i a sobre les han aplicades amb molta més duresa. De fet, al camp no es nota tant la diferència.

—Creu que seria una sortida viable la intervenció de les Nacions Unides?

—Una força de pau com les que van actuar a Tímor Oriental o a Cambodja per desarmar les diverses faccions seria la solució. Però això mai no ha estat a l'agenda de l'ONU. Nosaltres ens preguntem per què. A banda, els EUA opinen que els diversos moviments s'han d'unir per crear un govern de coalició, però nosaltres creiem que aquesta opció seria molt pitjor per al país. Cal eliminar els fonamentalistes del govern: el que es viu al país des del 1992 no es viu a cap estat normal, i un país no s'assembla en res a una democràcia quan no pot respirar a causa de les idees fonamentalistes.

—Ara per ara, només Pakistan, l'Àrab Saudita i els Emirats Àrabs Units reconeixen com a legítim el govern dels taliban. Hi ha rumors segons els quals França s'hi afegiria. Ho creu factible?

—Jo també he sentit els rumors però em semblaria molt contradictori, perquè fa anys que el govern francès dona suport a l'oposició als taliban, i Massud, el seu líder, a França és pràcticament un heroi. Les visites de dirigents taliban a França potser responen a l'intent per part de l'ONU d'aconseguir que l'oposició i els taliban s'asseguin a negociar una solució pacífica. Massud l'accepta, però els taliban sempre s'hi han negat. Darre-rament semblava que estaven considerant-la, però fins i tot si els intents a favor d'una negociació donen fruit i l'oposició i els taliban arriben a un

acord, serà debades. Ja ha passat amb altres grups fonamentalistes en el poder, que, després d'haver acordat la fi de la violència i d'haver-la jurat davant la Meca, l'acord ha durat només uns dies. Una negociació amb els fonamentalistes en el poder és inútil perquè no la respecten.

JORDI PLAY
"N'hi ha que només condemnen els taliban de paraula, i deixar-los fer és donar-los suport."

—La droga finança els taliban?

—Això és parcialment cert. Almenys ells ho diuen perquè no volen reconèixer que reben ajuda d'altres països. L'altre dia vaig llegir que el 90% dels ingressos dels taliban provenen de la venda d'opi a altres països. Però, per a no contradir els seus principis religiosos, diuen que necessiten els diners per lluitar contra l'oposició i mantenir-se en el poder i que, en tot cas, aquest opi el venen a països no musulmans. Malgrat això, sembla clar que tant l'Iran, l'Àrab Saudita o el Pa-

kistan com altres països islàmics estan rebent opi de l'Afganistan.

—Es creu el líder dels taliban, Omar, quan diu que si l'ONU els reconeix a ells i no al govern anterior deixaran de cultivar i de traficar amb drogues?

—Els taliban saben perfectament que el seu govern no serà mai reconegut i que posar aquesta condició no té gaires efectes. Però fins i tot països que no els reconeixen o que estan demanant que deixin de vendre opi en compren. És el cas d'Holanda, que, d'una banda, no els reconeix i demana que deixi de cultivar opi, però, de l'altra, deixa entrar opi, la major part del qual prové dels cultius afganesos.

—Amb una sequera que va en augment i amb carreteres, habitatges i tot un sistema productiu destruït, es pot esperar que la caiguda dels taliban arribi per mitjà d'una revolta popular?

—Tal com està la població afganesa, una revolta és impossible perquè la gent no té armes ni menjar ni res de res. Després de vint anys de guerra civil, hi ha molt cansament i s'ha perdut l'esperança. Potser un dia sí que es revoltaran, però aquest dia els mataran a tots, perquè els taliban van armats fins les dents. L'Afganistan podria reconstruir-se, sobretot amb l'ajut de la comunitat internacional. Però això només s'aconseguirà quan els fonamentalistes siguin fora del poder.

Núria Zayas

Els taliban superen l'aïllament internacional

Sense cedir ni un mil·límetre en la política social, repressiva contra tota manifestació que atempti contra els preceptes d'un Alcorà interpretat de forma ortodoxa, el règim dels taliban va sortir de l'aïllament en què es trobava des de la presa de Kabul, el setembre de 1996. Durant l'any 2000, els dirigents afganesos han millorat les relacions amb algunes de les capitals de la zona, en especial amb Teheran i Moscou, i han establert contactes amb els Estats Units i els països europeus.

De nou, els interessos geoestratègics s'han acabat imposant a l'ètica, quasi absent en les relacions internacionals. Els taliban, els estudiants de teologia finançats per l'Àrab Saudita i els serveis secrets paquistanesos, estan a punt de guanyar la batalla diplomàtica, un cop que s'han desfet dels diferents grups de la resistència després de la formació del govern d'unitat nacional, el març de 1999. Ara controlen el 90% del territori, un fet que ha estat determinant en aquest canvi d'actitud d'Iran i Occident, que consideren que en aquests moments no hi ha cap alternativa als talibans. Els grups que queden a les muntanyes, molts d'ells de caire ètnic o comunitari, no disposen ni del suport humà ni de l'armament indispensable per inquietar els taliban, ben entrenats per dos països aliats d'Occident, l'Àrab Saudita i el Pakistan.

El principal obstacle per a la normalització de les relacions entre els taliban i Occident no és l'opressió de la dona. De cap manera. L'obstacle és Osama Bin Laden, el multimilionari d'origen saudita acusat de finançar els atemptats de 1998 contra les ambaixades nord-americanes de Nairobi i Dar es Salaam. Washington, que n'ha fet una qüestió d'honor, reclama que lliurin Bin Laden, refugiat a l'Afganistan. *Antoni Castel*